Lieta Nr.A420536611
A03671-12/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2012.gada 1.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

piedaloties pieteicējas – *A.Ļ.* pārstāvei *S.Ļ.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei *A.V.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *A.Ļ.* pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atjaunotu Latvijas pilsonību, izdošanu un mantisko zaudējumu, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100000 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP vai atbildētājs) Personu statusa kontroles nodaļas 2011.gada 6.aprīļa lēmumu Nr.1728 (turpmāk –sākotnējais lēmums) atteikts atzīt *A.Ļ.* (turpmāk – pieteicēja) par Latvijas pilsoni.

Ar PMLP priekšnieka 2011.gada 3.jūnija lēmumu Nr.254 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts un atteikts atlīdzināt pieteicējai Ls 100000. Lēmumā norādīti šādi apsvērumi.

[1.1] Nav gūta informācija, ka pieteicēja ir pēcnācēja personām, kuras laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam, glābdamās no PSRS un Vācijas okupācijas režīma terora, ir atstājušas Latviju kā bēgļi, tikušas deportētas. Pieteicēja ir Krievijas pilsone, viņas pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā, tautība – krieviete. Nav konstatējams, ka pieteicēja ir apguvusi pilnu mācību kursu latviešu mācībvalodas vispārizglītojošā skolā vai divplūsmu vispārizglītojošās skolas latviešu plūsmā un ieguvusi šajā skolā pamatizglītību vai vispārējo izglītību. Līdz ar to uz pieteicēju neattiecas neviens no Pilsonības likuma 2.pantā un pārejas noteikumu 1.punktā iekļautajiem atzīšanas par Latvijas pilsoni pamatiem.

[1.2] Uz pieteicēju nav attiecināma arī Pilsonības likuma 25.panta pirmā daļa.

Personām, kuras varēja tikt atzītas par Latvijas pilsoņiem, pašām vai līdz pilngadības sasniegšanai – viņu likumiskajam pārstāvim bija jāveic noteiktas darbības, lai tās faktiski tiktu atzītas par Latvijas pilsoņiem. Personām, kuras piederēja Latvijas pilsoņu kopumam, bet kuru dzīvesvieta bija ārpus Latvijas, pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas bija jāvēršas tuvākajā Latvijas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstīs un jāaizpilda pirmuzskaites veidlapas.

Tā kā pieteicēja nav bijusi Latvijas pilsone (pirmuzskaites veidlapa nav aizpildīta un ziņas par pieteicēju nav bijušas iekļautas Iedzīvotāju reģistrā kā par Latvijas pilsoni), PMLP nav tiesiska pamata izskatīt jautājumu par Latvijas pilsonības atjaunošanu pieteicējai.

[1.3] Pieteicējas gadījums ir tipisks un nav tāds, ko likumdevējs nebūtu paredzējis. Pieteicējai uzliktais tiesību ierobežojums ir samērīgs, tiesisks un pamatots. Pieteicējai ir izvēlēta pilsoniskās piederības valsts – Krievija, bet ieceļot un uzturēties Latvijā viņa ir tiesīga saskaņā ar Imigrācijas likuma nosacījumiem.

Tā kā pieteicējas mātes *S.Ļ.* vecāki nav atstājuši Latviju kā bēgļi vai tikuši deportēti (1980.gadā *S.Ļ.* kopā ar vecākiem izceļoja uz Krieviju), pieteicēja ir Krievijas pilsone, viņas

pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā, nav tiesiska pamata atzīt pieteicēju par Latvijas pilsoni.

[1.4] Sākotnējais lēmums ir tiesisks, līdz ar to nav pamata atlīdzināt pieteicējas pieprasīto kompensāciju.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2011.gada 15.jūnijā pieteicēja vērsusies ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, norādot, ka no Latvijas izceļoja 1980.gadā, tobrīd būdama nepilngadīga, lēmumu viņas vietā pieņēma vecāki. Pieteicējas vecvectēvs ir etnisks latgalietis. Pieteicējai 1991.gada 27.novembrī tika piešķirtas tiesības reģistrēt pilsoņa tiesību atjaunošanu bez laika ierobežojuma, tātad arī 2011.gada 14.martā. Pieteicējai pienākas Latvijas pilsoņa statuss un to atņemt ir aizliegts. Pieteicējai ir tiesības uz dubultpilsonību, kā arī netraucēti atgriezties Latvijā repatrianta statusā un nekavējoties kļūt par pilntiesīgu pilsoni.

[3] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[4] Izvērtējot procesa dalībnieku argumentus sasaistē ar lietā esošajiem pierādījumiem un normatīvo regulējumu, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[5] Tiesa konstatē un lietā nav strīda par to, ka pieteicēja dzimusi */dzimšanas datums/* Maskavā; 2002.gada 28.maijā viņai izdota Krievijas pilsoņa pase; arī viņas vecākiem ir Krievijas pilsonība *(lietas 25., 26.lapa)*. Pieteicējas pastāvīgā dzīvesvieta ir ārpus Latvijas Republikas robežām.

[6] 2011.gada 14.martā pieteicēja vērsusies iestādē ar lūgumu atjaunot Latvijas pilsonību *(lietas 15.lapa)*. Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai pastāv likumīgs pamats atjaunot pieteicējai Latvijas pilsonību. Pilsonības atjaunošanas normatīvā kārtība noteikta Pilsonības likuma 25.pantā.

[6.1] Saskaņā ar Pilsonības likuma 25.panta pirmo daļu personai, kura zaudējusi Latvijas pilsonību vecāku vai adoptētāju izvēles juridiskas kļūdas vai pilsonības prettiesiskas atņemšanas rezultātā, Latvijas pilsonību pēc tās lūguma var atjaunot ar Ministru kabineta lēmumu.

Minētais regulējums ir attiecināms uz tām personām, kuras kādreiz ir bijušas Latvijas pilsoņi, bet normā paredzēto gadījumu rezultātā pilsonību ir zaudējušas. Tiesa nekonstatē, ka pieteicējai kādreiz būtu bijusi Latvijas pilsonība. Līdz ar to šis tiesiskais regulējums uz viņu nav attiecināms.

[6.2] Pilsonības likuma 25.panta otrā daļa noteic, ka personu, kurai Latvijas pilsonība atņemta saskaņā ar šā likuma 24.pantu, var uzņemt Latvijas pilsonībā tikai naturalizācijas kārtībā un ne agrāk kā pēc pieciem Latvijā pastāvīgi nodzīvotiem gadiem, skaitot no Latvijas pilsonības atņemšanas dienas.

Tā kā pieteicēja nekad nav bijusi Latvijas pilsone, attiecīgi viņai arī nav bijis iespējams šo pilsonību atņemt. Līdz ar to arī šī tiesību norma uz pieteicēju neattiecas.

[7] Tāpat tiesa nekonstatē likumīgu pamatu uzskatīt, ka pieteicēja pieder pie Latvijas pilsonības. Tiesa noraida kā nepamatotu argumentu, ka pieteicēja uzskatāma par Latvijas pilsoni, jo kāds no viņas vecvecvecākiem bijis Latvijas pilsonis.

Saskaņā ar Pilsonības likuma 2.panta 1.punktu Latvijas pilsoņi ir personas, kuras bija Latvijas pilsoņi 1940.gada 17.jūnijā, kā arī šo personu pēcnācēji, kas reģistrējušies likumā noteiktajā kārtībā, izņemot personas, kuras pēc 1990.gada 4.maija ieguvušas citas valsts pilsonību (pavalstniecību). Pilsonības likuma pārejas noteikumu 1.punkts noteic, ka Latvijas pilsoņi un viņu pēcnācēji, kuri laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam, glābdamies no PSRS un Vācijas okupācijas režīma terora, ir atstājuši Latviju kā bēgļi, tikuši deportēti vai minēto iemeslu dēļ nav varējuši atgriezties Latvijā un šajā laikā naturalizējušies ārvalstīs, saglabā tiesības reģistrēties Iedzīvotāju reģistrā kā Latvijas pilsoņi un pēc reģistrācijas pilnā apjomā bauda pilsoņa tiesības un pilda pilsoņa pienākumus, ja reģistrācija notiek līdz 1995.gada 1.jūlijam. Ja šīs personas reģistrējas pēc 1995.gada 1.jūlija, tām jāatsakās no citas valsts pilsonības (pavalstniecības).

Normas gramatiskais saturs liecina, ka baudīt pilsoņa tiesības un pildīt pilsoņa pienākumus pienākas tikai tām personām, kuras laika periodā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam atstājušas Latviju kā bēgļi, tikušas deportētas vai tādēļ nav varējušas atgriezties Latvijā un šajā laikā naturalizējušās ārvalstīs.

Ievērojot pieteicējas dzimšanas datumu – 1992.gada 9.janvāris, pieteicēja nevar ietilpt to personu lokā, uz kurām šis tiesiskais regulējums būtu attiecināms. Neloģisks ir pieteicējas apgalvojums, ka viņa no Latvijas izceļoja 1980.gadā, būdama nepilngadīga, pretēji savai gribai, jo šajā laikā pieteicēja nebija pat dzimusi.

Vienlīdz tiesa atzīst, ka pieteicēja neietilpst nevienā citā Pilsonības likums 2.pantā iekļauto personu kategorijā, kuras uzskatāmas par Latvijas pilsoņiem.

[8] Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118 [10] punktu)*.

Ņemot vērā [6] un [7] secinājumus, tiesa nekonstatē priekšnoteikumus pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai. Līdz ar to Lēmums atzīstams par tiesisku un pamatotu administratīvo aktu.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Tā kā tiesa nekonstatēja Lēmuma prettiesiskumu, pieteicējas prasījums par mantisko zaudējumu, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100000 apmērā nav pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251., 289. – 290.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt *A.Ļ.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atjaunotu Latvijas pilsonību, izdošanu un mantisko zaudējumu, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100000 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L.Apšeniece